

REPUBLIKA HRVATSKA
OPĆINSKO DRŽAVNO ODVJETNIŠTVO
U SLAVONSKOM BRODU

Broj: K-DO-178/2017-33
Slavonski Brod 24. travnja 2018.
DS/JP

RJEŠENJE

Općinsko državno odvjetništvo u Slavonskom Brodu po zamjeniku općinskog državnog odvjetnika Davoru Smoljan, u kaznenom predmetu protiv prvookrivljenog Andreja Neverova Vladimiroviča, drugookrivljenog Andreja Getingera i trećeokrivljenog TD Rafinerija nafte a.d. iz Bosanskog Broda zbog kaznenih djela iz članka 193. stavak 1. i 2. Kaznenog zakona, (NN 125/11, 144/12, 56/15, 61/15 – dalje KZ/11), dana 24. travnja 2018.

riješilo je

Temeljem članka 206. stavak 1. točka 4. Zakona o kaznenom postupku (NN 152/08, 76/09, 80/11, 121/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14 – dalje ZKP/08), odbacuje se kaznena prijava protiv prvookrivljenog Andreja Neverova Vladimiroviča, drugookrivljenog Andreja Getingera, trećeokrivljenog TD Rafinerija nafte a.d. iz Bosanskog Broda, zbog kaznenog djela – onečišćenje okoliša, iz članka 193. stavak 1. i 2. Kaznenog zakona

Obrazloženje

Petar Bašić iz Slavonskog Broda podnio je dana 3. travnja 2017. kaznenu prijavu ovom općinskom državnom odvjetništvu protiv prvookrivljenog Andreja Neverova Vladimiroviča, drugookrivljenog Andreja Getingera, kao direktora Rafinerija nafte a.d. Bosanski Brod i trećeokrivljenog TD Rafinerija nafte a.d. iz Bosanskog Broda, zbog počinjenja kaznenog djela iz članka 193. stavak 1. i 2. Kaznenog zakona – onečišćenje okoliša. U kaznenoj prijavi se navodi da Rafinerija nafte a.d. Bosanski Brod od prvog dana rada ispušta u zrak prekomjerne količine otrovnih, kancerogenih i po zdravlje građana opasnih tvari poput benzena, sumporovodika i lebdećih čestica, u količinama koje daleko nadilaze propisane granične vrijednosti u Europskoj uniji. Navodi se da su navedeni okrivljenici na takav način ugrozili zdravlje i živote velikog broja ljudi, a premda počinitelji nisu na teritoriju Republike Hrvatske oni su ovakvim svojim djelovanjem prekršili su zakone Republike Hrvatske.

U tijeku postupka svoje iskaze pred državnim odvjetnikom dali su Željko Rubil i Dubravka Miškić, inspektori zaštite okoliša Uprave za inspekcijske poslove Ministarstva zaštite okoliša i energetike u Slavonskom Brodu. Također, od Zavoda za javno zdravstvo brodsko-posavske županije pribavljene su studije procjene mogućeg utjecaja ekoloških čimbenika na zdravstveno stanje stanovništva brodsko-posavske županije iz 2012. i 2015.

godine. Od JANAF-a d.d. Zagreb pribavljeni su podaci o transportu nafte za Rafineriju nafte u Bosanskom Brodu kao i podaci od Ministarstva zaštite okoliša i energetike iz Zagreba. Također od grada Slavenskog Broda pribavljen je i akcijski plan poboljšanja kvalitete zraka za Grad Slavonski Brod. Putem međunarodne pravne pomoći od pravosudnih organa Bosne i Hercegovine, odnosno okružnog javnog tužilaštva u Doboju, pribavljeni su izvještaji o kvalitetu zraka na mjernoj stanici Brod-Rafinerije nafte a.d. Bosanski Brod za mjesec studeni i prosinac 2013., izvještaj o kvaliteti zraka u Republici Srpskoj za 2014., 2015. i 2016. godinu, izvještaj o kvaliteti vazduha na mjernoj stanici Brod- Rafinerija nafte a.d. Brod, za mjesec siječanj, veljača, ožujak 2017. Nadalje, na isti način pribavljeni su i zapisnici o saslušanju Dobre Marića, Slavka Kovačevića, Branka Lazića i Stojanke Tankosić, bivših i sadašnjih djelatnika Rafinerije nafte a.d. Bosanski Brod.

Ispitani pred državnim odvjetnikom Željko Rubil i Dubravka Miškić iskazali su kako oni kao inspektori zaštite okoliša Uprave za inspekcijske poslove Ministarstva zaštite okoliša i energetike ne postupaju u tzv. prekograničnim problemima, već za to nadležno Ministarstvo zaštite okoliša i energetike. Prekogranični problemi postoje u slučaju kada zagađenje određenog poslovnog subjekta iz jedne zemlje zagađuje okoliš u drugoj zemlji. Također iz iskaza Dubravke Miškić razvidno je da se u slučaju TD Saint Jean industries d.o.o. u Slavanskom Brodu, radi o postrojenju koje se bavi preradom, odnosno lijevanjem aluminijskih odljevaka, a koji u svom poslovanju imaju talionicu metala. Kontrolom narečenog trgovačkog društva nije našla nikakva kršenja propisa vezano uz zaštitu zraka.

Iz studije procjene mogućih utjecaja ekoloških čimbenika na zdravstveno stanje stanovništva brodsko-posavske županije za 2012. i 2015. godinu, a koje je izradio Zavod za javno zdravstvo brodsko-posavske županije, razvidno je da je zrak u Slavanskom Brodu uzimajući u obzir pokazatelje za ozon, vodikov sulfid i lebdeće čestice, bio druge kategorije. dok su vrijednosti za dušikove okside, benzen i sumporovodik bile u granicama prekoračenja. Srednje godišnje vrijednosti koncentracija su za sve parametre u granicama prihvatljivosti, što je posljedica izraženih sezonskih razlika: visokih prekoračenja u zimskim mjesecima i znatno nižih vrijednosti u proljetnim i ljetnim mjesecima. Ovakav veliki raskorak između zimskih i ljetnih mjeseci djeluje posljedica meteoroloških uvjeta zimi, a dijelom dodatnih izvora emisija iz kućnih ložišta, koja su osobito aktivna u zimskom periodu, i industrijskih emisija. Dok god se ne raspolože podacima o emisijama iz Rafinerije, kućnih ložišta i prometa nije moguće ustvrditi da je samo Rafinerija nafte odgovorna za visoke razine onečišćujućih tvari koje su zabilježene mjerenjima, ali se značajan utjecaj Rafinerije kao neosporno najvećeg pojedinačnog izvora onečišćenja na ovom području niti zanemariti niti umanjiti. Iz literature i rezultata mjerenja u Europi i svijetu poznato je da lokalni izvori, kućna ložišta i promet mogu značajno doprinositi onečišćenju nekog područja te je nužno uključiti ih u detaljnija razmatranja i analize, kako bi se njihov utjecaj razlučio od utjecaja pojedinačnih industrijskih izvora.

Iz dopisa JANAF-a d.d. Zagreb od 21. travnja 2017. razvidno je da prema odredbi članka 5. Zakona o tržištu nafte i naftnih derivata (NN 19/14) i Tehničkim uputama JANAF-a, JANAF u obvezi pravno i fizičkoj osobi koja podnese zahtjev za pristup transportnom uz ispunjavanje tehničkih uvjeta, pristupa i priključenja sukladno posebnim propisima omogućiti pristup na nepristran i razvidan način prema načelu pregovornog pristupa treće strane. Transport nafte Rafineriji Brod ponovno je uspostavljen u prosincu 2008. godine, od tada pa do danas temeljem sklopljenih ugovora o transportu naftovodom se transportira, oko milijun tona sirove nafte godišnje. JANAF može odbiti pristup transportnom sustavu trećoj strani samo u slučaju ako postoje tehnička ili sigurnosna ograničenja ili u slučaju popunjenog

kapaciteta naftovoda. Kako trenutno niti jedan od uvjeta propisanih zakonom o tržištu nafte i naftnih derivata temeljem kojeg bi se mogao odbiti pristup naftovodnom sustavu nije ispunjen, JANAF nema pravnu odnosu, odnosno mogućnost odbiti ili ograničiti pristup svojim transportnim kapacitetima. Stanje rafinerija i njihove mogućnosti prerade pojedine vrste nafte, ne mogu se podvesti pod Tehničke uvjete za pristup transportnim kapacitetima JANAF-a.

Iz dopisa grada Slavenskog Broda 28. kolovoza 2017. razvidno je da je dana 4. srpnja 2016. usvojen akcijski plan poboljšanja kvalitete zraka za grad Slavonski Brod i način poboljšanja kvalitete zraka uslijed utjecaja Rafinerije nafte a.d. Bosanski Brod, te da je prosljeđen Hrvatskoj agenciji za okoliš i prirodu a sukladno zahtjevima Provedbene odluke za provedbu direktiva za praćenje kvalitete zraka.

Od Ministarstva zaštite okoliša i energetike iz Zagreba pribavljena je dokumentacija iz koje je razvidno da je narečeno ministarstvo u cilju rješavanja problema onečišćenja zraka provelo i izradilo izvještaj o praćenju onečišćenja zraka na privremenoj postaji države mreže za praćenje kvalitete zraka Slavonski Brod, koje je poslužilo kao podloga za izradu akcijskog plana za poboljšanja kvalitete zraka na području Slavenskog Broda. Na osnovi takvih podataka u smjeru vjetra i podataka o masenim koncentracijama onečišćujućih tvari izrađene su i ruže onečišćenja za područje Slavenskog Broda. Na takav način je određeno pet dominantnih izvora onečišćenja zraka na području Slavenskog Broda: iznos sumpora, proizvodnja naftnih derivata uz korištenje teškog loživog ulja i emisiju hlapljivih organskih spojeva, izgaranje drva i biomase, promet i industrija. Iz navedenog, po mišljenju ministarstva, proizilazi kako su uzroci onečišćenja zraka u Slavenskom Brodu višestruki i ne mogu se pripisati samo jednom izvoru (Rafinerija nafte a.d. Bosanski Brod), već je to skupni utjecaj lokalnih pojedinačnih izvora emisija iz industrijskih postrojenja, prometa, malih i srednji uređaja za loženje i kućnih ložišta, terminala Slavonski Brod i postojećih benzinskih postaja. Rafinerija nafte a.d. Bosanski Brod svakako je dominantan izvor onečišćenja sumporovodikom dok su uzroci nastanka povišenih koncentracija prizemnog ozona i lebdećih čestica povezani sa klimatskim faktorima i sunčevim zračenjem, kao i prijenosom prizemnog ozona i njegovih prekursora iz područja visokih emisija na velike udaljenosti.

Prema zamolnici ovog državnog odvjetništva u Okružnom javnom tužilaštvu u Doboju ispitani su Dobro Marić, Slavko Kovačević, Branko Lazić i Stojanka Tankosić. Dobro Marić iskazao je kako je u razdoblju od 2010. do kraja kolovoza 2013. bio zaposlen u Rafineriji nafte a.d. Brod na poslovi rukovodilac Odjela zaštite na radu i bezbjednosti životne sredine. Za to vrijeme u Rafineriji nafte postavljena je mjerna stanica a sve to vrijeme Rafinerija nafte je radila u skladu sa Zakonima Bosne i Hercegovine kao i Republike Srpske, te da ništa nije rađeno mimo zakona. Slavko Kovačević iskazao je kako je u razdoblju od 2013. do 2015. radio na poslovima rukovodioca Službe zaštite na radu. Za to vrijeme nabavljene su još dvije mjerne stanice za mjerenje ispušnih plinova. Postepeno su gašeni stari pogoni, koji su i bili najveći zagađivači, a prelazilo se na rad u nove pogone a sve kako je naloženo po ekološkoj dozvoli od 6. prosinca 2011. godine. Iskazao je, kako je sve rađeno u skladu sa zakonskim propisima Bosne i Hercegovine. Branko Lazić iskazao je kako od 1. siječnja 2016. obavlja poslove načelnika odjela na radu industrijske bezbjednosti i ekologije. Sva mjerenja kvaliteta zraka i emisija u zraku mjere se preko mjernih stanica 24 sata dnevno. Što se tiče štetnih emisija koje se ispuštaju iz Rafinerije nafte a.d. Bosanski Brod, o svemu postoji dokumentacija i do sada inspekcije prilikom vršenja kontrole tih podataka nije našla da Rafinerija nafte a.d. Bosanski Brod ispušta u zrak i emisije u količinama većim od dozvoljenih. Stojanka Tankosić je iskazala kako od 2010. godine radi na poslovima inženjera

za zaštitu ekologije u Rafineriji nafte Bosanski Brod. Do 2013. Rafinerija nafte nije imala mjernu stanicu a nakon toga puštene su u pogon tri mjerne stanice. Koliko joj je poznato te mjerne stanice nikad nisu zabilježile prekoračenje graničnih vrijednosti prema Pravilniku odnosno Uredbi o kvaliteti zraka za benzen i sumporovodik. Stalno se obavljaju inspekcijske kontrole u Rafineriji, inspekcije do sada nisu nalagale neke mjere koje bi se trebale poduzeti, niti su izricale novčane kazne zbog nekih nedostataka. Poslovanje Rafinerije nafte je usklađeno sa ekološkom dozvolom koja je izdana i obnovljena od strane Ministarstva za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske.

Iz izvještaja o kvalitetu zraka na mjernoj stanici Brod- Rafinerija nafte a.d Bosanski Brod Republičkog hidrometeorološkog zavoda iz Banja Luke za mjeseci siječanj i veljača 2017. godine razvidno je da je tijekom narečenih mjeseci na mjernom mjestu Rafinerije nafte Brod prekoračena granična vrijednost sumporovog dioksida i lebdećih čestica dok ostale vrijednost zagađujućih materija nisu prekoračivale granične niti tolerantne vrijednosti. Iz izvješća za Ožujak 2017. razvidno je da je tijekom narečenog mjeseca na mjernom mjestu Rafinerije nafte Brod prekoračena granična vrijednost lebdećih čestica, dok ostale vrijednosti zagađujućih materija nisu prekoračivale granične niti tolerantne vrijednosti.

Iz izvještaja o kvaliteti zraka u Republici Srpskoj za 2014., 2015. i 2016. Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodogradnje Republičkog Hidrometeorološkog zavoda Banja Luka razvidno je da je tijekom 2014. zabilježeno prekomjerno zagađenje zraka u aglomeraciji Doboj (lebdeće čestice PM-10) i aglomeraciji Trebinje (sumporov dioksid SO-2). Tijekom 2015. zabilježeno je prekomjerno zagađenje zraka u aglomeraciji Doboj (lebdeće čestice PM-10), aglomeraciji Trebinje (sumporov dioksid SO-2), aglomeracije Bijeljina (sumporov dioksid-SO-2). Tijekom 2016. godine zabilježeno je prekomjerno zagađenje u aglomeraciji regija Banjaluka (lebdeće čestice PM-10), aglomeraciji regija Doboj (lebdeće čestice PM-10-PM-2,5), u aglomeraciji regija Prijedor (lebdeće čestice PM-10) i aglomeracija regija Bijeljina (sumporov dioksid SO-2).

Iz dopisa Okružnog javnog tužilaštva u Doboju razvidno je da ostala dokumentacija nije mogla biti pribavljena. Također, naveli su kako nisu bili u mogućnosti ispitati Andreja Neverova Vladimiroviča i Andreja Getingera, budući su isti državljani Ruske Federacije.

Kazneno djelo - onečišćenja okoliša, iz članka 193. stavak 1. KZ/11 čini tko protivno propisima otpusti, unese ili ispusti količinu tvari ili ionizirajućeg zračenja u zrak, tlo, podzemlje, vodu ili more kojom se može trajnije ili u znatnoj mjeri ugroziti njegova kakvoća ili se mogu u znatnoj mjeri ili na širem području ugroziti životinje, bilje ili gljive, ili se može ugroziti život ili zdravlje ljudi. Kazneno djelo iz članka 193. stavak 2. KZ/11 čini tko otpusti, unese ili ispusti tvari ili ionizirajuće zračenje u zrak, tlo, podzemlje, vodu ili more i time ugrozi život ili zdravlje ljudi.

Iz svega gore navedenog razvidno je da u postupanju prvookrivljenog Andreja Neverova Vladimiroviča, drugookrivljenog Andreja Getingera i trećeokrivljenog TD Rafinerija nafte a.d. iz Bosanskog Broda nisu ostvarena obilježja kaznenog djela za koje su prijavljeni, kao ni drugih djela za koje se progoni po službenoj dužnosti. Iz gore navedenog, posebice iz izvješća Ministarstva zaštite okoliša i energetike, iz studija procjene mogućeg utjecaja ekoloških čimbenika na zdravstveno stanje stanovništva brodsko-posavske županije Zavoda za javno zdravstvo, kao i dokumentacije pribavljene od nadležnih tijela Bosne i Hercegovine, razvidno je kako su uzroci onečišćenja zraka u Slavonskom Brodu višestruki i ne mogu se pripisati samo jednom izvoru (Rafinerija nafte Bosanski Brod) već je to skupni

utjecaj lokalnih pojedinačnih izvora emisija iz industrijskih postrojenja, prometa, malih i srednjih uređaja za loženje i kućnih ložišta, terminala Slavonski Brod i postojećih benzinskih postaja. Naime, iz svega proizilazi da su kvantificirani pojedini izvori onečišćenja zraka na području Slavanskog Broda, a to su izvor sumpora, proizvodnja naftnih derivata uz korištenje teškog loživog ulja i emisiju hlapljivih organskih spojeva, izgaranje ugljena i biomase, promet i industrija. Rafinerija nafte svakako je dominantan izvor onečišćenja sumporovodikom dok kod prijenosa lebdećih čestica PM-2,5 i PM-10 treba uzeti u obzir i klimatske faktore koji omogućuju prijenos visokih emisija na velike udaljenosti. Također, razvidno je iz gore navedenog da meteorološki uvjeti, zbog blizine rijeke Save i gorskog masiva u zaleđu grada, doprinose stvaranju nepovoljnih situacija u uvjetima kada su emisije onečišćujućih tvari iz rafinerije ali i iz lokalnih gradskih izvora povišeni. Dok god se ne raspolože podacima o pojedinačnim emisijama iz rafinerije, kućnih ložišta i prometa nije moguće utvrditi da je samo rafinerija nafte odgovorna za visoke razine onečišćujućih tvari. Također, iz literature i rezultata mjerenja u Europi i svijetu poznato je da lokalni izvori, kućna ložišta i promet mogu značajno doprinosti onečišćenju nekog područja. Iz podataka koji su pribavljeni iz Bosne i Hercegovine razvidno je da je mjerenjima utvrđeno povišenje lebdećih čestica PM-2,5 PM-10, dok koncentracija sumporovodika SO-2 nije bila povišena u regiji Doboju. Također, iz podataka dobivenih iz Rafinerije nafte a.d. Bosanski Brod razvidno je da je zabilježeno povremeno pojačavanje koncentracije lebdećih čestica PM- 2,5 PM-10. Iz svega je razvidno kako su uzroci onečišćenja zraka u Slavanskom Brodu višestruki i ne mogu se pripisati samo jednom izvoru već je to skupni utjecaj lokalnih pojedinačnih izvora emisija iz industrijskih postrojenja, prometa, malih i srednjih uređaja za loženje i kućnih ložišta, terminala Slavonski Brod i postojećih benzinskih postaja. Iz svega navedenog proizilazi kako ne egzistiraju dokazi, odnosno ne postoji osnovana sumnja koji bi upućivali na to da su prvookrivljeni Andrej Neverov Vladimirovič, drugookrivljeni Andrej Getinger, kao direktori Rafinerija nafte a.d. Bosanski Brod, počinili kazneno djelo – onečišćenje okoliša, iz članka 193. stavak 1. i 2. Kaznenog zakona. Budući da iz gore navedenog proizilazi da ne postoji osnovana sumnja da su prvookrivljeni Andrej Neverov Vladimirovič, drugookrivljeni Andrej Getinger, kao direktori Rafinerija nafte a.d. Bosanski Brod počinili kazneno djelo koje im se stavlja na teret, samim time proizilazi da ni trećeokrivljeno TD Rafinerija nafte a.d. Bosanski Brod nije počinilo narečeno kazneno djelo.

Stoga je primjenom odredbe članka 206. stavak 1. točka 4. Zakona o kaznenom postupku kaznenu prijavu protiv prvookrivljenog Andreja Neverova Vladimiroviča, drugookrivljenog Andreja Getingera, i trećeokrivljene Rafinerije nafte a.d. Bosanski Brod, valjalo odbaciti.

ZAMJENIK
OPĆINSKOG DRŽAVNOG ODVJETNIKA

Davor Smoljan

PRAVNA POUKA:

Temeljem čl. 55. st. 2. Zakona o kaznenom postupku oštećenik može, ukoliko smatra da ovo rješenje nije na zakonu osnovano, preuzeti progon protiv osumnjičenika u roku od osam dana od dana prijema rješenja.

Kako bi oštećenik mogao preuzeti progon u skladu s člankom 55. stavkom 5. Zakona o kaznenom postupku dajem sljedeći naputak:

U smislu članka 55. stavak 5. Zakona o kaznenom postupku obavještavam vas da kao oštećenik koji je preuzeo kazneni progon možete predložiti sucu istrage Županijskog suda u Slavonskom Brodu provođenje istrage za kazneno djelo za koje je ovo državno odvjetništvo donijelo rješenje o odbačaju kaznene prijave. Također vas obavještavam kako imate pravo izvršiti uvid u spis ovog općinskog državnog odvjetništva.

Dostaviti:

1. Petar Bašić, Vladimira Vidrića 32, Slavonski Brod.
2. Policijska uprava brodsko-posavska,
Služba kriminalističke policije na broj 511-11-13-2-3083/17.
3. Spis.